

Inventarisatie Platforms voor actieve openbaarmaking

*Bereidheid tot deelname aan een centraal
publicatieplatform en de beschikbaarheid
van alternatieven*

Versiebeheer

0.5	19 december 2022	Conceptversie t.b.v. opdrachtgever
0.9	6 januari 2023	Tweede conceptversie voor check op feitelijke onjuistheden door interdepartementale werkgroep en koepeloverleg PLOOI
0.98	16 januari 2023	Definitief concept (MT RDDI 18 januari)
1.0	23 januari 2023	Definitieve versie
1.0a	23 januari 2023	Definitieve versie met namen geïnterviewden in extra bijlage

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	5
1.3	Vraagstelling	5
2	Gevolgde aanpak	6
3	Uitkomsten inventarisatie	7
3.1	Rijksoverheid.nl	7
3.2	Rijksorganisaties	8
3.3	Provincies	9
3.4	Waterschappen	10
3.5	Gemeenten/gemeenschappelijke regelingen	11
4	Conclusies	13
4.1	Rode draden en conclusies	13
4.2	Beperkingen van deze inventarisatie	14
	Bijlage 1 Vragenlijst decentrale overheden	15
	Bijlage 2 Belscript organisaties centrale overheid	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, met uitzondering van de actieve openbaarmaking van de 17 informaticategorieën beschreven in artikel 3.3 van de Woo. In 2021 is in de Woo opgenomen dat er een centrale infrastructuur moet komen voor de openbaarmaking van (in elk geval) deze categorieën, waarop bestuursorganen verplicht aansluiten. Deze infrastructuur, met werktitel PLOOI, was in ontwikkeling in de vorm van een publicatieplatform, maar de definitieve inrichtingskeuze stond nog ter discussie.

Op 28 november 2022 heeft het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) de minister van Binnenlandse Zaken geadviseerd om te kiezen voor een simpeler oplossingsrichting waarmee de wet sneller kan worden ondersteund en die indien nodig verder wordt ontwikkeld. De eerste stap in het advies is:

Start met een minimale oplossing

Geef KOOP opdracht de doorontwikkeling van de huidige versie van PLOOI te stoppen. Maak een nieuw ontwerp waarbij gekozen wordt voor een snel te implementeren oplossing voor een centraal platform, die de aansluitlast bij de bestuursorganen minimaliseert. Het startpunt van deze oplossing bestaat uit:

- een *verwijsindex* waarin de eindgebruiker op basis van informaticategorie en/of bestuursorgaan reeds gepubliceerde informatie kan vinden, via verwijzingen naar de betreffende documentverzamelingen. In deze verwijsindex moeten alle in de wet genoemde categorieën per bestuursorgaan beschikbaar zijn.
- een *zoekfunctie* over de documenten binnen de documentverzamelingen van de bestuursorganen uit de verwijsindex. Er worden geen eisen aan metadata gesteld aan individuele documenten. Beschrijf met heldere eisen de zoekfunctie.

Nu bekend is dat dit advies wordt opgevolgd, wat betekent dat de basisvariant van PLOOI de vorm van een verwijsindex krijgt, zullen bestuursorganen zelf over een geschikt platform moeten beschikken om documenten te publiceren. De verwijsindex en zoekfunctie brengen dit vervolgens samen tot een centrale infrastructuur die in één keer kan worden doorzocht en waar vormen van dienstverlening zoals abonnering mogelijk zijn.

Tegen deze achtergrond heeft BZK programma PLOOI (in samenwerking met de opdrachtgever Open op Orde) aan RDDI gevraagd te inventariseren in hoeverre bestuursorganen in staat zijn informatie op een eigen platform openbaar te maken. En of zij in principe bereid zijn informatie op een centraal platform openbaar te maken, indien dit alsnog als vrijwillige voorziening (tegen betaling) aangeboden wordt.

1.2 Doel

Het doel van deze inventarisatie is het creëren van een overzicht van bestuursorganen die 1. bereid zijn deel te nemen aan een eventuele centrale publicatievoorziening en/of 2. geen geschikt eigen platform hebben voor de openbaarmaking van alle informatie-categorieën. De precieze eisen aan zo'n platform zijn nog niet bekend. In de uitvraag is 'geschikt' omschreven als een platform "waar een (grote) hoeveelheid documenten van mogelijk grote omvang op langdurige wijze openbaar (bijvoorbeeld 10 jaar) gemaakt kunnen worden". Dit overzicht is bedoeld voor BZK en moet bijdragen aan het vinden van de optimale oplossing nu de lijn van het AcICT-rapport gevolgd wordt.

Deze inventarisatie betreft een momentopname en geeft de stand van zaken weer van december 2022 – januari 2023.

1.3 Vraagstelling

Voor deze inventarisatie zijn aan de bestuursorganen (zie volgende hoofdstuk) de volgende vragen gesteld:

- Beschikt uw organisatie over een geschikt platform waar een (grote) hoeveelheid documenten van mogelijk grote omvang op langdurige wijze openbaar (bijvoorbeeld 10 jaar) gemaakt kunnen worden?
- Zo nee, kunt u gebruik maken van een andere faciliteit? Bijvoorbeeld een gezamenlijke website of databank?
- Zo nee, bent u bereid om zelf of met een aantal andere bestuursorganen een eigen platform te ontwikkelen?
- (Alleen voor kerndepartementen) Kunnen ZBO's, uitvoeringsorganisaties en inspecties die onder het ministerie vallen van dezelfde aanpak gebruik maken?
- Bent u (in principe) bereid gebruik te maken van een centraal ontwikkeld platform om overheidsinformatie in het kader van de Woo openbaar te maken?

Bij deze laatste vraag volgde een toelichting van de kosten die hier tegenover staan, op basis van een kostenmodel geleverd door KOOP.

¹ Enkele bestuursorganen reageerden op deze vraag door aan te geven dat ze zelf geen platform willen ontwikkelen, maar wel bereid zijn een platform aan te schaffen. Deze antwoorden hebben we geteld als een 'ja' op deze vraag; het gaat erom dat de organisaties bereid zijn zelf een platform te verzorgen.

2 Gevolgde aanpak

Om de beschikbaarheid van publicatieplatforms en de bereidheid tot gebruik van een vrijwillig centraal platform onder overheidsorganisaties te inventariseren en de vragen, is de volgende aanpak gehanteerd:

- Onder decentrale overheden (gemeenten/gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en provincies) is een lijst met de vier vragen uitgezet via de koepelorganisaties. In bijlage 1 staat de exacte lijst met de toelichting zoals deze in de inventarisatie gebruikt is. Bij de vragenlijst zat een schatting van de kosten voor gebruik van deze een hypothetische centrale publicatie voorziening; deze schatting is afkomstig van KOOP.
 - Een steekproef van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen heeft de vragenlijst via de mail van de VNG ontvangen. Van de 150 gemeenten en gemeenschappelijke regelingen die bevraagd zijn², hebben 46 gemeenten en 4 gemeenschappelijke regelingen gereageerd.
 - De waterschappen hebben de vragenlijst via de mail van hun koepelorganisatie ontvangen. 9 van de 21 waterschappen hebben gereageerd.
 - De provincies zijn bevraagd door het IPO. 10 van de 12 provincies hebben gereageerd.
- Alle kerndepartementen en vier zbo's/HoCoSta's/sui generis-organisaties zijn telefonisch benaderd; op basis van een belscript is dezelfde vragenlijst afgenomen als onder de decentrale overheden. Eén departement heeft niet gereageerd. Het belscript is te vinden in bijlage 2. Enkele kerndepartementen beantwoordden de vragen apart voor 'hun' uitvoeringsorganisaties; deze hebben we apart in het overzicht opgenomen.
- Daarnaast hebben een grote uitvoeringsorganisatie en een zbo spontaan gereageerd en de vragen beantwoord, naar aanleiding van aankondiging van de uitvraag in het Strategisch Beraad van RDDI.
- Tot slot is een interview gehouden met AZ/DPC over de eventuele geschiktheid van rijksoverheid.nl als publicatieplatform voor de Rijksoverheid. De focus van deze uitvraag lag echter op de nu beschikbare publicatieplatforms en de mogelijke knelpunten, niet op mogelijke oplossingen.

² Deze 150 respondenten zaten in een mailbestand van deelnemers aan bijeenkomsten projectleiders Woo van de VNG. Volgens de VNG is er geen reden om aan te nemen dat deze respondenten anders tegenover de deelname aan een centraal platform zouden staan dan andere gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

3 Uitkomsten inventarisatie

3.1 Rijksoverheid.nl

Rijksoverheid.nl is, naast overheid.nl, het huidige publicatieplatform voor openbaar gemaakte documenten van de Rijksoverheid (kerndepartementen). Het wordt beheerd door de Dienst Publiek en Communicatie (DPC) van het ministerie van Algemene Zaken (AZ).

Uit een gesprek met DPC kwamen de volgende bevindingen naar voren rond de geschiktheid van rijksoverheid.nl als publicatieplatform voor de Rijksoverheid:

Het centrale platform open.overheid.nl dat bij KOOP in ontwikkeling is, wordt op dit moment al gebruikt voor de opslag van documenten die (ook) worden ontsloten via rijksoverheid.nl. Het platform haalt documenten op van rijksoverheid.nl. Een extern ingehuurd team (8 personen) bij DPC vervangt vervolgens de link op rijksoverheid.nl naar die op open.overheid.nl. Het document wordt dan fysiek verwijderd van rijksoverheid.nl.

De reden dat open.overheid.nl al gebruikt wordt in plaats van het content management systeem (CMS) van rijksoverheid.nl, heeft te maken met de beperkingen van dit CMS:

- Rijksoverheid.nl is niet geschikt voor grote documenten of voor veel documenten (>50.000). Met de openbaarmaking van beslisnota's werd de hoeveelheid documenten al te groot.
- Rijksoverheid.nl wordt steeds na 2 jaar geschoond, maar voor de Woo moeten documenten naar alle waarschijnlijkheid langer beschikbaar zijn.
- Rijksoverheid.nl heeft een beperkte zoekfunctionaliteit. Deze indexeert alleen de eerste 1000 tekens; open.overheid.nl indexeert de gehele tekst.

Rijksoverheid.nl heeft ook functies die niet op open.overheid.nl aanwezig zijn, zoals de mogelijkheid voor gebruikers om zich te abonneren op gepubliceerde documenten over een bepaald onderwerp. DPC hanteert een lijst met zo'n 500 onderwerpen, die inspelen op de actualiteit. Een intern team bij DPC voegt deze onderwerpen zo nodig toe aan de metadata van een document.

DPC gaf aan dat rijksoverheid.nl minimaal moet blijven werken zoals het nu werkt, ongeacht de nieuwe koers voor PLOOI. PLOOI nu stoppen heeft tot gevolg dat stukken op rijksoverheid.nl niet meer te vinden zijn. Gebruik maken van de API van PLOOI zou betekenen dat het externe team om de links te vervangen, niet meer nodig is.

3.2 Rijksorganisaties

Onderstaande tabel vat de antwoorden van de rijksorganisaties samen:

Kerndepartementen	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform	Eigen uitvoeringsorganisaties en zbo's mogen meedoen
Min. AZ	ja, mits	nee	niet ingevuld	nee, tenzij	niet ingevuld
Min. BZ	nee	nee	nee	ja	niet ingevuld
Min. BZK	ja, mits	nog niet bekend	nog niet bekend	nee, tenzij	ja
Min. Defensie	ja, mits	ja	mogelijk	nee, tenzij	niet ingevuld
Min. EZK/LNV	nee	nog niet bekend	nog niet bekend	nog niet bekend	niet ingevuld
Min. Financiën	ja, mits	nee	nee	ja	nee
Min. IenW	nee	nee	deels	ja	mogelijk
Min. JenV	nee	nee	nee	ja	ja
Min. OCW	ja, mits	niet ingevuld	niet ingevuld	nee, tenzij	niet ingevuld
Min. SZW	ja, mits	mogelijk	nee	nee, tenzij	niet ingevuld
Min. VWS	ja, mits	nee	nee	nee, tenzij	niet ingevuld
Uitvoering/zbo/sui generis	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform	Eigen uitvoeringsorganisaties en zbo's mogen meedoen
UWV	nee	ja	nee	ja	niet van toepassing
Belastingdienst	ja	nee	niet ingevuld	niet ingevuld	niet van toepassing
SVB	misschien	ja, maar	niet ingevuld	niet ingevuld	niet van toepassing
EZK (uitvoering)	nee	ja	niet ingevuld	niet ingevuld	niet van toepassing
WRR	niet ingevuld	ja	niet ingevuld	niet ingevuld	niet van toepassing
Nat. Politie	nee	nee	nee	ja	niet van toepassing
HoCoSta	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform	Eigen uitvoeringsorganisaties en zbo's mogen meedoen
[HoCoSta1]	ja	deels	niet ingevuld	ja	niet van toepassing
[HoCoSta2]	ja	ja, maar	niet ingevuld	nee	niet van toepassing

Zeven departementen zijn van plan door te gaan met publicatie op rijksoverheid.nl totdat dit niet meer kan en wachten verder af wat er centraal wordt ontwikkeld. Verschillende departementen geven aan het vertrouwen in PLOOI als centrale oplossing kwijt te zijn. Een aantal departementen is met de ontwikkeling van een eigen platform gestart. Bij hen had dit sowieso al de voorkeur boven een centrale voorziening. SZW heeft verschillende eigen platforms beschikbaar, maar omdat de eisen aan een publicatieplatform nog niet bekend zijn, is niet zeker dat deze geschikt zijn voor het actief openbaar maken van de art. 3.3 Woo-categorieën.

Verschillende departementen geven aan nog te onderzoeken wat mogelijk is op gebied van zelf publiceren op een bestaand platform dan wel een nog te ontwikkelen eigen platform. Ook komt het voor dat een kerndepartement nog geen publicatieplatform heeft, maar de uitvoeringsorganisaties onder dat departement al wel.

Rijksorganisaties anders dan kerndepartementen lijken vaker al een eigen publicatieplatform te hebben. De SVB gaat onderzoeken of de eigen website gebruikt kan worden voor actieve openbaarmaking. Er moeten diverse aanpassingen gedaan worden om publicatie op eigen website mogelijk te maken. In dit onderzoek wordt ook gekeken naar alternatieven. De Belastingdienst heeft geen geschikte eigen site.

3.3 Provincies

Onderstaande tabel vat de antwoorden van de provincies samen:

Organisatie	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform
Drenthe	niet ingevuld	mogelijk	niet ingevuld	niet ingevuld
Flevoland	heeft niet de voorkeur	mogelijk	ja	nee, tenzij
Friesland	ja	nog niet	in ontwikkeling	ja
Gelderland	heeft niet de voorkeur	nee	nee	waarschijnlijk wel
Groningen	nog niet bekend	nee	niet ingevuld	nog niet bekend
Limburg	ja	nee	niet ingevuld	niet ingevuld
Noord-Brabant	ja	nee	nog niet bekend	nog niet bekend
Noord-Holland	nee	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld
Overijssel	ja, mits	ja	niet ingevuld	niet ingevuld
Utrecht	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld
Zeeland	ja	ja	niet ingevuld	niet ingevuld
Zuid-Holland	waarschijnlijk niet	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld

Het IPO schat in dat ongeveer de helft van de provincies behoefte heeft aan een centraal publicatieplatform.

De provincies geven verder aan dat de vragen op korte termijn lastig te beantwoorden zijn zonder dat een helder beeld is van welke eisen er aan de eigen voorziening worden gesteld en van wat een eventuele centrale voorziening exact gaat bieden en gaat kosten.

3.4 Waterschappen

Onderstaande tabel vat de antwoorden van de waterschappen samen:

Organisatie	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform
[Waterschap1]	ja	nee	ja	nee
Amstel Gooi en Vecht	niet ingevuld	ja	niet ingevuld	ja
Brabantse Delta	niet ingevuld	nee	nee	nee
Delfland	ja	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld
Hollands Noorderkwartier	ja	nee	nee	ja
Rivierenland	ja	nee	mogelijk	ja
Vallei en Veluwe	ja	nee	nee	niet ingevuld
Vechtstromen	niet ingevuld	ja	niet ingevuld	ja
Wetterskip Fryslân	ja	ja	niet ingevuld	niet ingevuld

De meeste waterschappen die op de uitvraag reageerden, zijn voorstander van een centrale voorziening. Ook een gedeelde voorziening voor waterschappen wordt geopperd als mogelijkheid. Kosteneffectiviteit en het kunnen voldoen aan alle wettelijke vereisten rond digitale toegankelijkheid, duurzame toegankelijkheid en cybersecurity (backups), ook wanneer deze eisen veranderen, werden genoemd als argumenten bij de voorkeur voor een centrale oplossing.

3.5 Gemeenten/gemeenschappelijke regelingen

Onderstaande tabel vat de antwoorden van de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen samen:

Gemeenschappelijke regeling	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	ja	nee, maar	nog niet onderzocht	nee
Veiligheidsregio Fryslân	ja	nee	nee	nee
Werk en Inkomen Lekstroom	ja, mits	deels	nee	nee
Westbrabants archief	ja, mits	ja	niet ingevuld	niet ingevuld
Gemeente	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform
ABG-gemeenten	mogelijk	nee	nee	ja
Almelo	nee	ja	niet ingevuld	ja
Almere	ja, mits	nee	nee	ja
Alphen aan den Rijn + Kaag en Braassem	ja	mogelijk	mogelijk	nee
Amersfoort	ja	nee	mogelijk	ja, mits
Assen	ja, mits	nee	nee	ja, mits
Barneveld	ja	nee	nee	nee
Beekdaelen	ja	nee	nee	nee
Berg en Dal	ja	nee	nee	nee
Boekel	nog niet bekend	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld
Breda	ja, mits	mogelijk	mogelijk	ja
De Bilt	ja	nee	nee	nee, tenzij
Den Haag	ja	ja	niet ingevuld	niet ingevuld
Deventer	ja, mits	niet ingevuld	niet ingevuld	niet ingevuld
Doetinchem	ja	nee	nee	ja, mits
Eersel	ja	nee, maar	nog niet onderzocht	nee
Etten-Leur	ja	nee	nee	nee
Gooise Meren	ja	ja	nee	nee
Hardenberg	nog niet bekend	nee	mogelijk	nee
Het Hogeland	ja	nee	nee	nee
HLT Samen	nee, tenzij	nee	nee	ja, mits
Hof van Twente	ja	nee	nee	nee
Hollands Kroon	ja	nee	nee	nog niet onderzocht
Houten	ja, mits	nee	nee	nee

Gemeente (vervolg)	Bereid om deel te nemen aan centraal platform	Heeft eigen platform beschikbaar	Heeft andere faciliteit beschikbaar	Bereid tot ontwikkelen eigen platform
Krimpen aan den IJssel	nee, tenzij	ja	niet ingevuld	ja
Lansingerland	nog niet bekend	deels	niet ingevuld	ja, maar
Midden-Groningen	nee	niet ingevuld	ja	ja
Moerdijk	ja, mits	deels	wordt onderzocht	wordt onderzocht
Nijmegen	mogelijk	nee	nee	ja
Nissewaard	ja	wordt onderzocht	wordt onderzocht	nee, maar
Noaberkracht	ja	ja	niet van toepassing	niet van toepassing
Nunspeet	ja, mits	nee	nee	ja, mits
Oss	ja	nee	nee	nee
Oude IJsselstreek	ja	nee	nee	ja
Reusel de Mierden	ja	nee	nee	nee
Rijssen Holten	ja	nee	nee	niet ingevuld
Roosendaal	ja	nee	nee	nee
Rotterdam	mogelijk	nee	deels	wordt onderzocht
Vlissingen	ja, mits	nee	nee	ja, mits
Vught	ja, mits	nee	nee	nee
Waalre	nee	nee	niet ingevuld	ja, bezig
Werkorganisatie Druten Wijchen	niet ingevuld	deels	deels	niet ingevuld
Westland	nog niet onderzocht	mogelijk	nee	mogelijk
Wierden	ja	nee	nee	ja
Zevenaar	ja	nee	nee	nee
Zoetermeer	ja	nee	nog niet onderzocht	nog niet onderzocht

Uit de reacties van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen komt grote bereidheid tot deelname aan een centraal platform naar voren, maar ook veel onzekerheden (bv. wat houden de randvoorwaarden, de gekozen richting en de gehanteerde termen precies in). Als je deze onzekerheden in acht neemt, is ongeveer de helft van de respondenten zonder meer bereid tot aansluiten; de helft geeft voorwaarden om tot aansluiting te willen overgaan of zegt nee.

In de argumentatie vóór deelname ligt de focus op de toegevoegde waarde van een centraal platform voor de eindgebruiker van de openbaar gemaakte informatie enerzijds en voor de gebruiksvriendelijkheid voor de eigen organisatie anderzijds. Verschillende reacties zijn in termen van ja, mits of nee, tenzij. Daarbij gaat het vaak om voorwaarden aan deze twee aspecten (bijvoorbeeld: “Nee niet per se noodzakelijk. Tenzij het voor de eindgebruiker echt aantoonbaar grote voordelen heeft op het gebied van doorzoekbaarheid, vindbaarheid en bruikbaarheid.”).

Het ontwikkelen van een eigen voorziening is volgens veel gemeenten niet mogelijk of had niet de voorkeur; hierbij met andere gemeenten of in VNG-verband optrekken wordt wel regelmatig als optie genoemd (hier is niet expliciet naar gevraagd).

4 Conclusies

4.1 Rode draden en conclusies

Er zijn organisaties die vrijwillig, tegen betaling, aan willen sluiten op een centrale voorziening. De meerderheid van de organisaties die gereageerd hebben, is bereid deel te nemen aan een centraal publicatieplatform.

Daarnaast heeft een geringe meerderheid van de organisaties die gereageerd hebben, geen eigen platform beschikbaar dat geschikt lijkt om alle verplichte Woo-categorieën op te publiceren. Sommige organisaties hebben helemaal geen platform; andere maken sommige categorieën al openbaar, maar op een platform dat niet geschikt is voor de overige; weer andere zijn bezig met het onderzoeken of zelfs al het ontwikkelen van een platform, maar hebben dit nog niet gereed. Rijksoverheid.nl blijkt niet geschikt om nog meer documenten op te publiceren, ook wanneer de onderdelen van open.overheid.nl die rijksoverheid.nl op dit moment gebruikt, in stand blijven. Dit vanwege de arbeids-intensieve, handmatige bewerkingslag die nodig is binnen dit publicatieproces.

Bij organisaties die al een platform hebben of ontwikkelen, leven vragen naar de precieze eisen waar dit platform aan moet voldoen. Aansluiten op een centraal platform is voor sommige organisaties met een eigen platform alsnog een optie, bijvoorbeeld wanneer deze hen werk uit handen neemt bij het voldoen aan wettelijke verplichtingen rond digitoegankelijkheid en archivering.

Regelmatig genoemde argumenten bij de voorkeur van organisaties voor een centraal platform, zijn:

- kosteneffectiviteit
- de organisatie hoeft zich zelf niet meer in te spannen om aan verschillende wetten/ regelgeving te voldoen
- een centraal platform lijkt het meest in de geest van de wet en is het makkelijkst voor de eindgebruiker.

Enkele bestuursorganen noemen voorwaarden om deel te nemen aan een centraal platform. Regelmatig genoemde voorwaarden zijn:

- grotere gebruiksvriendelijkheid voor de eindgebruiker, in vergelijking met een eigen platform
- voldoende gebruiksvriendelijkheid voor organisatie
- redelijke kosten
- (bij gemeenten) aansluiting bij *common ground*-principes.

Er leven nog vragen rond de kosten voor het gebruik van een centraal platform. Deze spelen ook mee bij de keuze van bestuursorganen.

Regelmatig genoemde argumenten bij de voorkeur van organisatie voor het gebruik van een eigen platform, zijn:

- het vertrouwen in PLOOI is kwijt
- willen voldoen aan de specifieke eisen van de organisatie dan wel het uitdragen van de eigen identiteit via een eigen site
- een eigen platform is reeds beschikbaar.

Bij departementen speelt ook mee dat publicatie tot nu toe centraal werd geregeld via rijksoverheid.nl, maar dit platform is niet geschikt voor openbaarmaking vanuit de Woo. Bij de departementen zien we een tweedeling: zeven departementen geven aan de interdepartementale lijn te volgen en af te wachten op wat er vanuit BZK beschikbaar komt of voorgeschreven wordt; vier departementen zien een centrale voorziening niet zitten en zijn zelf op zoek naar een alternatief.

4.2 Beperkingen van deze inventarisatie

Deze inventarisatie kent een aantal beperkingen:

Voor de antwoorden vanuit de centrale overheid zijn projectleiders PLOOI/Woo bevroegd. Zij zijn niet degenen die uiteindelijk de beslissing nemen over het al dan niet gebruik maken van een centraal platform, indien dit beschikbaar zou zijn. Het is in principe mogelijk dat de antwoorden anders zouden zijn, indien de beslissers bevroegd waren. De decentrale overheden zijn per mail benaderd, daardoor is niet bekend of inhoudelijk betrokkenen of beslissers gereageerd hebben.

Door de korte doorlooptijd hadden organisaties weinig tijd om te reageren. Dit kan hebben bijgedragen aan een lagere respons. Bovendien hadden organisaties niet de tijd om een eigen kosten-batenanalyse uit te voeren (wel of geen deelname aan een centraal platform) en daar hun antwoorden op te baseren. De onduidelijkheid over onder andere de vereisen waar een eigen platform aan moet voldoen, die ook uit verschillende reacties bleek, maakte een gedegen afweging nog lastiger.

Tot slot was de vraagstelling vrij ingewikkeld en werd bij de meeste organisaties per mail uitgezet. Veel antwoorden hebben de vorm van 'ja, mits' of 'nee, tenzij', waaruit blijkt dat de vragen voor organisaties niet met een simpel ja of nee te beantwoorden waren. Dit leverde wel veel inzicht op in de overwegingen die spelen bij de keuze voor wel of niet aansluiten op een centrale voorziening.

Bijlage 1

Vragenlijst decentrale overheden

Achtergrond en vraagstelling

In 2021 is in de Woo opgenomen dat er een centrale infrastructuur moet komen waarop bestuursorganen verplicht aansluiten om documenten uit in de wet genoemde informatie-categorieën te publiceren.

Vanwege de nieuwe aansluitverplichting voor alle bestuursorganen is de opzet van PLOOI ingrijpend aangepast. Zo is in de nieuwe opzet gekozen voor een andere onderliggende technische infrastructuur en zoektechnologie ten behoeve van de verwachte grotere aantallen documenten en zijn de aanlevermogelijkheden voor bestuursorganen beperkt.

Om sneller aan de Woo te kunnen voldoen is het van belang dat het huidige ontwerp fundamenteel wordt herzien en doorontwikkeling direct wordt gestopt.

Op 28 november 2022 heeft het ACICT geadviseerd om te kiezen voor een nieuwe oplossingsrichting waarmee de wet sneller kan worden ondersteund en die indien nodig verder wordt ontwikkeld. De eerste stap in het advies is:

Start met een minimale oplossing op basis van een herzien ontwerp, waarbij gekozen wordt voor een snel te implementeren oplossing voor een centraal platform, die de aansluitlast bij de bestuursorganen minimaliseert. Het startpunt van deze oplossing bestaat uit:

- een *verwijsindex* waarin de eindgebruiker op basis van informatiecategorie en/of bestuursorgaan reeds gepubliceerde informatie kan vinden, via verwijzingen naar de betreffende documentverzamelingen. In deze verwijsindex moeten alle in de wet genoemde categorieën per bestuursorgaan beschikbaar zijn.
- een *zoekfunctie* over de documenten binnen de documentverzamelingen van de bestuursorganen uit de verwijsindex. Er worden geen eisen aan metadata gesteld aan individuele documenten. Beschrijf met heldere eisen de zoekfunctie.

Dit betekent dat een bestuursorgaan zelf over een geschikt platform moet beschikken om documenten te publiceren.

BZK heeft RDDI gevraagd te inventariseren in hoeverre bestuursorganen in staat en bereid zijn om informatie op een eigen platform openbaar te maken of liever een centraal ontwikkeld platform te gebruiken. Daarom willen we u de volgende vragen stellen.

Bent u in principe bereid gebruik te maken van een centraal ontwikkeld platform om overheidsinformatie in het kader van de Woo openbaar te maken?

De volgende sub-vragen kunnen helpen bij het beantwoorden van deze hoofdvraag:

Beschikt uw organisatie over een geschikt platform waar een (grote) hoeveelheid documenten van mogelijk grote omvang op langdurige wijze openbaar (bijvoorbeeld 10 jaar) gemaakt kunnen worden?

Zo nee, kunt u gebruik maken van een andere faciliteit? Bijvoorbeeld een gezamenlijke website of databank?

Zo nee, bent u bereid om zelf of met een aantal andere bestuursorganen een eigen platform te ontwikkelen?

Er zijn wel kosten verbonden om aan te sluiten bij het centrale platform. Dit staat hieronder toegelicht.

Te verwachten kosten per gemeente/waterschap/provincie

De mogelijke kosten per gemeente/waterschap/provincie vallen uiteen in twee kostencomponenten:

1. Een vast jaarlijks bedrag [voor gemeenten en waterschappen is hier een indicatie gegeven voor de verschillende staffels]

Deze verdeling is afkomstig uit een inventarisatie uit het voorjaar 2021.

2. Daarnaast wordt een variabele jaarlijkse bijdrage gevraagd voor de opslag van de documenten. De bijdrage zal op basis van de huidige SSD-opslag circa 5 euro per GB per jaar zijn. Dit is op basis van een recente schatting. In deze kosten is ook de meervoudige opslag al opgenomen: in de acceptatieomgeving, de productieomgeving, in een parallel datacentrum als uitwijk en in een backup-omgeving.

Bijlage 2

Belscript organisaties centrale overheid

Ik bel om een aantal vragen te stellen over de actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën in de Wet open overheid, en over het publicatieplatform voor deze openbaarmaking. Ben jij hiervoor de juiste persoon? Komt dit moment uit, of zullen we op een later moment wat inplannen?

RDDI is bezig te inventariseren in hoeverre bestuursorganen in staat en bereid zijn om informatie op een eigen platform openbaar te maken, of liever een centraal ontwikkeld platform (zoals het 'oude' PLOOI) te gebruiken.

Aanleiding hiervoor is het AcICT advies van 28 november. AcICT adviseert om te stoppen met de ontwikkeling van PLOOI als centraal platform en in plaats daarvan een minimale oplossing te maken. Deze oplossing krijgt de vorm van een verwijsindex en een zoekfunctie.

De verwachting hierbij is dat de bestuursorganen een eigen geschikt platform, bijvoorbeeld een website, hebben waarop zij alle in de wet genoemde categorieën op kunnen publiceren.

Wij inventariseren onder bestuursorganen in hoeverre dit het geval is. Hier maken we een rapportage van voor BZK.

Vragen

Beschikt uw organisatie over een geschikt platform waar een (grote) hoeveelheid documenten van mogelijk grote omvang op langdurige wijze openbaar (bijvoorbeeld 10 jaar) gemaakt kunnen worden?

Zo nee, kunt u gebruik maken van een andere faciliteit? Bijvoorbeeld een gezamenlijke website of databank?

Zo nee, bent u bereid om zelf of met een aantal andere bestuursorganen een eigen platform te ontwikkelen?

Bent u (in principe) bereid gebruik te maken van een centraal ontwikkeld platform om overheidsinformatie in het kader van de Woo openbaar te maken? Hier staan wel kosten tegenover, die kan ik eventueel nog toelichten.

[Voor departementen] Kunnen ZBO's, uitvoeringsorganisaties en inspecties die onder het ministerie vallen van dezelfde aanpak gebruik maken? Of moeten zij voor een eigen oplossing zorgen?

Te verwachten kosten (te gebruiken voor toelichting)

Er zijn wel kosten verbonden om aan te sluiten bij het centrale platform. De mogelijke kosten vallen uiteen in twee kostencomponenten:

3. Een vast jaarlijks bedrag in een staffel.
4. Daarnaast wordt een variabele jaarlijkse bijdrage gevraagd voor de opslag van de documenten. De bijdrage zal op basis van de huidige SSD-opslag circa 5 euro per GB per jaar zijn.

(Dit is op basis van een recente schatting. In deze kosten is ook de meervoudige opslag al opgenomen: in de acceptatieomgeving, de productieomgeving, in een parallel datacenter als uitwijk en in een backup-omgeving.)

Dit is een uitgave van:

Rijksprogramma Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding (RDDI)

Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

www.informatiehuishouding.nl

Auteurs

Peter Bont (RDDI, projectleider)
Carina Jacobi (RDDI/BZK)
Ilse Euser (RDDI)

Contactgegevens

Peter Bont: p.f.h.bont@minocw.nl

Januari 2023 - Versie 1.0